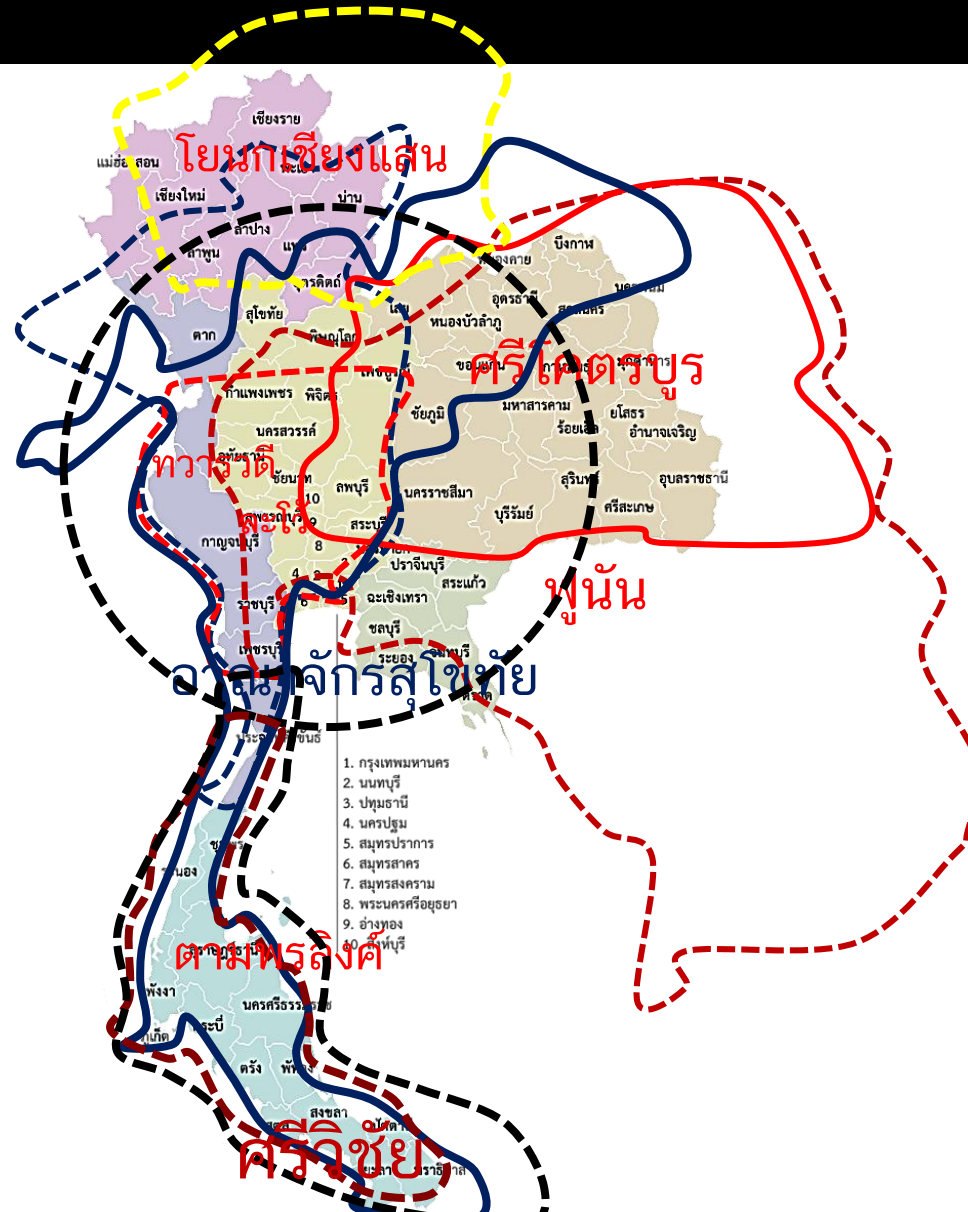

อาณาจักรทับซ้อน ✓

กรอบวิเคราะห์พหุสังคมไทย

ภูมิประเทศ ภูมิสังคม ภูมิสถาน

ลักษณะบุคคล

ภาษา

วัฒนธรรมประเพณี

ความเชื่อ ศาสนา

การปกครอง

สัญลักษณ์โดดเด่น (ภาพลักษณ์)

วิถีชีวิต

การแต่งกาย

อาหาร

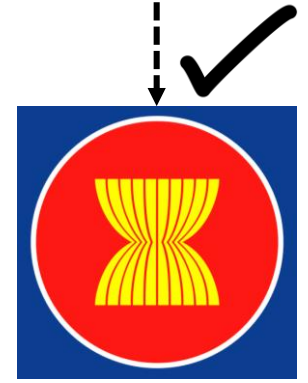
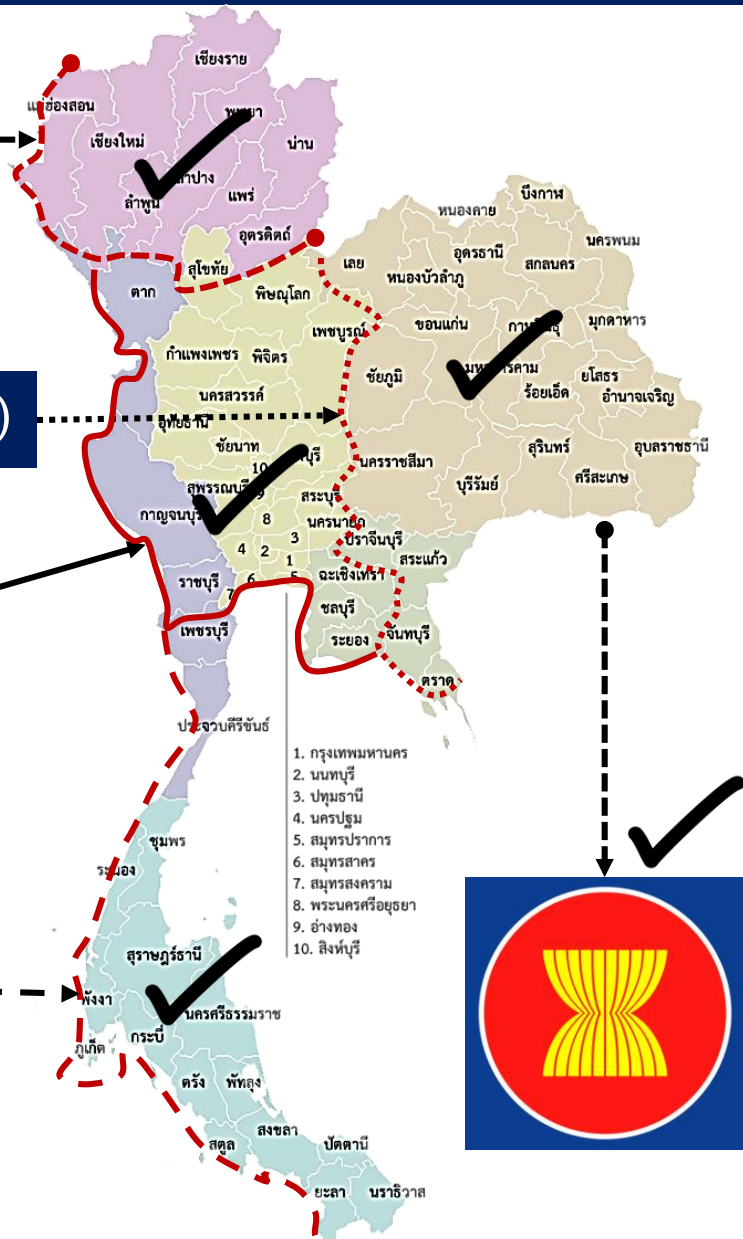
พหุสังคมไทย

ภาคเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)

ภาคกลาง

ภาคใต้

SECTION 001

เมื่อพูดถึงภาคเหนือ....นักศึกษานึกถึงอะไร?

สนามกีฬา 700 ปี เชียงใหม่	วัดภูมินทร์ น่าน	พุม่อรามง ม่อนแจ่ม เชียงใหม่
หมู่บ้านแพมั่ง ดอยปุย	ถนนคนเดิน เชียงใหม่	ประตูท่าแพ เชียงใหม่
ดอยอินทนนท์ เชียงใหม่	พระธาตุดอยคำ เชียงใหม่	กระแต อาร์สยาม ลำปาง
ผ้าไหมเชียงใหม่	หมอนทองลับแล อุตรดิตถ์	แคบหมู น้ำพริกหนุ่ม
หลินปิง หมี่แพนด้า เชียงใหม่	สวนดอกไม้ แมริม เชียงใหม่	ปากะยอง แม่วางกับแม่แจ่ม
ภูชี้ฟ้า เชียงราย	โรตี่โอ่ง แม่สอด ตาก	ข้าวซอย
ดอยแม่สลอง	วัดร่องเสือเต้น สีน้ำเงิน เชียงราย	แพะเมืองผี แพร่
ไข่ป๋าม	ฟ่อนเล็บ	บ่อน้ำร้อนแจ้ซ้อน ลำปาง
ตลาดย้อนยุคนครชุม กำแพงเพชร	เขื่อนสิริกิติ์ อุตรดิตถ์	ไส้อ้ว

หาคำสำคัญสั้น ๆ สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์เกี่ยวกับภาคเหนือคนละ 2 คะแนน

เมื่อพูดถึงภาคเหนือ....นักศึกษานึกถึงอะไร?

กัวแม่ปาน เชียงใหม่	ประเพณีมัสการพระธาตุช่อแฮ แห่งดงหลวง แพร่	หมู่บ้านรักไทย แม่ฮ่องสอน
ทานตุ่ง พะเยา	รถด่วน หนอนทอด	ชั้นโตก
ชนเผ่าเมี่ยง กำแพงเพชร (จีน-เวียดนาม)	ยีเบ็ง เชียงใหม่	ร่มบ่อสร้าง สันกำแพง เชียงใหม่
	แม่กำปอง เชียงใหม่	ทิลอซู ตาก
สโม่สรเชียงราย ยูไนเต็ด	รถม้าลำปาง	พิพิธภัณฑสถานบ้านดำ ถวัลย์ ดัชนี ชร.
วังศิลา แกรนด์คอนยอน น่าน	ดอยเสมอดาว น่าน	วัดอุโมงค์ เชียงใหม่
ถ้ำนางนอน เชียงราย	วงดนตรี เขียนไซและวาณิชย์	น้ำพุร้อนไทรงาม แม่ฮ่องสอน
ขนมจีนน้ำเงี้ยว	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	เลื่อม่อฮ่อม จังหวัดแพร่
วัดร่องขุ่น เชียงราย	ไร่ชา 2000 ดอยอ่างขาง เชียงใหม่	พระธาตุสุเทพ เชียงใหม่
เทศกาลดนตรีเชียงใหม่ใหญ่	ถนนคนกิน อุดรดิตถ์	น้ำตกคลองลา กำแพงเพชร
เครื่องเงิน น่าน	พระธาตุลำปางหลวง	อนุสาวรีย์สามกษัตริย์

ตัวชีวิต

ภูมิประเทศ ภูมิสังคม ภูมิสถาน

- มีลักษณะทั่วไปเป็นภูเขาสูง ทิวเขา หุบเขาและแอ่งแผ่นดินระหว่างภูเขา มีความสูงชัน ดอย หน้าผา บึงน้ำ กว๊าน
- สังคมวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่หลากหลาย มีคนเมือง (คนล้านนา) มีเผ่าพันธุ์ไทยใหญ่ กระเหรี่ยง ม้ง
พวกละว้า หรือลวะ ฉิ่น และมู กลุ่มไทขวน ไทเขิน หรือไทเหนือ และชาวไทยลื้อ ซึ่งอพยพมาจากสิบสองปันนา
มณฑลยูนนาน ประเทศจีน และเมืองของในรัฐฉาน ประเทศพม่า (มีวิถีชีวิตเป็นเฉพาะเผ่าพันธุ์ของตนเอง) อยู่กัน
เป็นครอบครัวใหญ่

- ส่วนใหญ่เผ่าพันธุ์ยังมีภูมิลานอยู่บนดอย ส่วนเมืองใหญ่จะเป็นคนเมืองล้านนาที่อยู่ที่ราบลุ่ม แอ่ง กว๊าน มี
ลักษณะบ้านเรือนดั้งเดิมแบบเรือนไทยยกใต้ถุนสูง หลังคาทรงจั่ว นิยมทำหลังคาแฝดติดกัน มีรางน้ำตรงกลาง ข้าง
บนสุดของหลังคา ทำไม้ไขว้แกะสลัก เรียกว่า "กาแล" เพื่อตกแต่งให้เกิดความงาม และเป็นคติความเชื่อเกี่ยวข้องกับ
โชคลาง และการบูชา ลักษณะรูปทรงเป็นแบบฝาล่ม ผายออก เป็นศิลปะ และวัฒนธรรมแบบล้านนาไทยดั้งเดิม

ลักษณะบุคคล

- คำว่า "คนเมือง" เป็นคำที่ใช้เรียกคนไทยถิ่นล้านนา (โดยเฉพาะเชียงใหม่ เชียงราย...)

- คนไทยภาคเหนือเป็นคนรักสงบ มีนิสัยสุภาพอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พุดจาซำ ๆ เป็นเอกลักษณ์ใจเย็น บางคน
รักสบายไม่ชอบทำงานหนัก

- บอบบาง ผิวขาว เนียน สูงอวบอิม หน้ารูปไข่
เล็ก ๆ

คิ้วโก่ง จมูกโด่ง บางคนตัว
เล็ก ๆ

จิตรกรรมฝาผนังวัดภูมินทร์....กระซิบรัก

จิตรกรรมฝาผนังวัดสิงห์

ดาราคณเหนือ...รุ่นพี่

เนอิ

ภาษา

- อู้กำเมือง (คำเมือง) ภาษาถิ่น ภาษาเผ่าของตนเอง เช่น (1) ภาษาม้งเขียว หรือ ม้งจั่ว (Hmong Njua) และ (2) ภาษาม้งขาว หรือ ม้งเต้อ (Hmong Daw)
- ภาษาไทยกลาง

วัฒนธรรมประเพณี

- **ประเพณียี่เป็ง** ประเพณีปอยส่างลอง(งานบวชลูกแก้ว) ประเพณีสลากภัต ฯ
- วิถีชีวิตแบบเรียบง่าย มีความเป็นระเบียบที่ยึดมั่นวัฒนธรรมประเพณีสูงมาก วิถีการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ปลูกพืชหาของป่ามาขายที่ “กาด” วิถีพอเพียง ทำบุญสร้างพระเจดีย์ วิถีชีวิตแบบไม่เร่งรีบ(Slow life)
- อาหาร ข้าวซอยไก่ ไส้อั่ว ขนมจีนน้ำเงี้ยว แกงฮังเล น้ำพริกหนุ่มกับแคบหมู แกงโฮะ

- การแต่งกาย ผู้ชายนุ่งกางเกงขาวลักษณะแบบกางเกงขาวแบบ 3 ส่วน เรียกติดปากว่า “เตี๋ยว” หรือ เตี๋ยวสะตอ ทำจากผ้าฝ้าย ข้อมสีน้ำเงินหรือสีดำ ส่วนเสื้อก็นิยมสวมเสื้อผ้าฝ้ายคอกลม แขนสั้น แบบผ่าอก กระดุม 5 เม็ด สีน้ำเงินหรือสีดำ เช่นเตี๋ยวกัน เรียกว่า เสื้อม่อฮ่อม ส่วน “แม่ญิงล้านนา” นุ่งผ้าซิ่น(ผ้าถุง)ขาวเกือบถึงตาตุ่ม นิยมนุ่งทั้งสาวและคนแก่ ผ้าถุงจะมีความประณีต งดงาม **ตีนซิ่นจะมีลวดลายงดงาม ส่วนเสื้อจะเป็นเสื้อคอกลม มีสีล้วน ลวดลายสวยงาม**

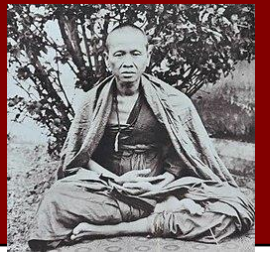
แพร์

ความเชื่อ ศาสนา

พุทธศาสนันคองของชาวล้านนา มีครูบาศรีวิชัย เป็นครูบาที่ชาวภาคเหนือเคารพกราบไหว้ศรัทธามาก ถูกขนานนามว่า “ตนบุญแห่งล้านนา” นอกจากนี้ยังมีประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า การเลี้ยงผี มี 2 อย่างคือ

1. เลี้ยงผีปู่ย่า ทำใน “วันพญาวัน” (วันสงกรานต์) หรือวันปีใหม่ ตรงกับวันที่ 15 เมษายน ของทุกปี
2. เลี้ยงผีหอ นิยมทำกัน ระหว่างเดือนสี่ เดือนหก เดือนเจ็ด

การปกครอง [ระบอบ
ประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข]

- ทางการ จังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ตำบล มีก้าน
ผู้ใหญ่บ้าน ที่นั้นเรียกกันว่า “ป้อหลวง” “แม่หลวง” และในการปกครองแบบเผ่า มีหัวหน้าชนเผ่าด้วย นอกจากนี้ยังมี
การเรียกลักษณะที่มีอิทธิพลที่เป็นผู้ใหญ่ในการสัมปทานต่าง ๆ เรียกว่า “พ่อเลี้ยง” หรือ “แม่เลี้ยง”

เอกลักษณ์ที่โดดเด่น

- ไปภาคเหนือจะเห็นสัญลักษณ์นี้ทุกครั้งถ้าสังเกตให้ดี ๆ คือ “**ตุงล้านนา**”
ตุงล้านนา ซึ่งคำว่า ตุง เป็นภาษาถิ่นประจำภาคเหนือ แปลว่าธงที่ใช้สำหรับแขวนแบบหนึ่งในศิลปะล้านนา สามารถ
พบเห็นได้ในภาคเหนือของประเทศไทย โดยคนทางภาคเหนือ จะนำตุงมาใช้เป็นเครื่องประดับ หรือประกอบพิธีกรรม
ต่าง ๆ ทั้งทางศาสนา ประเพณี งานเทศกาล หรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ

- (1) ตุง 12 ราศี หรือตุง 12 นักษัตร จะใช้ในงานช่วงปีใหม่ หรือที่ชาวล้านนาเรียกว่า ตุงปีใหม่เมือง
- (2) ตุงดอกบ้อง หรือตุงไส้หมู ใช้ถวายเป็นพุทธบูชาพร้อมกับเจดีย์ทรายในประเพณีปีใหม่เมือง
- (3) ตุงทราย ใช้ถวายเป็นพุทธบูชาที่ใช้ปักเจดีย์ทรายช่วงในประเพณีปีใหม่เมือง
- (4) ตุงช่อน้อย หรือตุงจ้อยน้อย ใช้ถวายเป็นพุทธบูชาในงานปอยหลวง งานกฐิน หรือพิธีสืบชะตา
- (5) ตุงไชย หรือตุงไฉย เป็นตุงที่ถือว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งการรบของทหาร

องค์ความรู้ : วัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาวล้านนาไทย เรื่อง ตุงล้านนา, กรมศิลปากร

เอกลักษณ์ที่โดดเด่น

ชั้นโตก

ไม่ปรากฏชัดเจน...ในอดีต แต่นับความชัดเจนใน ปีพ.ศ. 2496 นายไกรศรี นิมมานเหมินทร์ ได้นำประเพณีชั้นโตกมาเลี้ยงส่งแขกผู้ใหญ่ และชาวต่างชาติเพื่อสร้างความประทับใจ นับแต่นั้นชาวล้านนาจึงยึดถือเอาประเพณีชั้นโตกมาเป็นประเพณีการต้อนรับแขกบ้านแขกเรือนที่มาเยี่ยมเยียนจนปัจจุบัน...

- ไปภาคเหนือจะเห็นสัญลักษณ์นี้ เราเห็นเป็นภาชนะวางอาหารของชาวล้านนา คือ “ชั้นโตก”
- ชั้นโตก หรือ โตก บ้างที่เรียกว่า สะโตก มีรูปทรงกลม ความกว้างมีเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 30 เซนติเมตรขึ้นไปมีเชิงสูงประมาณ 1 ฟุต มีขาตั้งติดไว้อย่างแน่นหนา มีทั้งชั้นโตกไม้ และชั้นโตกหวาย

ชั้นโตก มีอยู่ 3 ขนาด ที่นิยม (1) **ชั้นโตกหลวง หรือ สะโตกหลวง** ทำด้วยไม้ขนาดใหญ่ ตัดท่อนมากลึงหรือเคียนเป็นชั้นโตก มีความกว้างประมาณ 25 - 50 นิ้ว ตามขนาดของไม้ที่หามาได้ และนิยมใช้การในราชสำนักในคุ้มในวังของเจ้านายฝ่ายเหนือทั่วไป รวมทั้งใช้ในวัดวาอารามทั่วไปด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับยศศักดิ์ และความยิ่งใหญ่ของชนชั้นผู้ปกครองใช้ในการที่จะเลี้ยงแขกบ้านแขกเมืองด้วย ส่วนวัดนั้นพระสงฆ์เป็นผู้ควรแก่การเคารพพนพอบ มีประชาชนนำอาหารไปถวายมากดังนั้นประชาชนจึงนิยมทำชั้นโตกหลวงไปถวายวัด (2) **ชั้นโตกฮาม หรือ สะโตกตระราม** เป็นชั้นโตกขนาดกลางประมาณ 17-24 นิ้ว (คำว่า ฮาม หรือ ทะรามนี้ หมายถึงขนาดกลาง) ใช้ไม้ขนาดกลางมาตัดและเคียนหรือกลึงเหมือนชั้นโตกหลวง ลงรักทาหางอย่างเดียวกัน ผู้ที่ใช้ชั้นโตกขนาดนี้ มักได้แก่ครอบครัวขนาดใหญ่ เช่น คหบดี เศรษฐีผู้มีอันจะกิน หรือถ้าเป็นวัด ผู้ที่ใช้ชั้นโตกขนาดนี้คือ พระภิกษุ ในระดับรองสมภาร และ (3) **ชั้นโตกทน้อย** เป็นชั้นโตกขนาดเล็ก ขนาดประมาณ 10 - 15 นิ้ว วิธีทำมีลักษณะเช่นเดียวกับชั้นโตกหลวงและชั้นโตกฮาม ใช้ในครอบครัวเล็ก เช่น หญิงชายเพิ่งแต่งงานใหม่ หรือ ผู้ที่รับประทานคนเดียว อาหารที่ใส่ก็มีจำนวนน้อย

เมื่อกล่าวถึงภาคอีสาน....นักศึกษานึกถึงอะไร?